

Bryssel den 23.10.2018
COM(2018) 490 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**ÅRSRAPPORT 2017
OM TILLÄMPNINGEN AV SUBSIDIARITETS- OCH
PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA**

ÅRSRAPPORT 2017

OM TILLÄMPNINGEN AV SUBSIDIARITETS- OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA

1. INLEDNING

Denna rapport är den 25:e årsrapporten om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i EU:s lagstiftningsarbete. Rapporten läggs fram i enlighet med artikel 9 i protokoll nr 2 fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*).

I rapporten undersöks hur EU:s institutioner och organ tillämpade de båda principerna under 2017 och hur praxis har förändrats jämfört med tidigare år. Den innehåller också en analys av de kommissionsförslag som i synnerhet blev föremål för motiverade yttranden från nationella parlament under året. Med tanke på de nära kopplingarna mellan systemet för subsidiaritetsprövning och den politiska dialogen mellan de nationella parlamenten och kommissionen, bör denna rapport betraktas som ett komplement till kommissionens årsrapport om förbindelserna med de nationella parlamenten 2017.¹

2. INSTITUTIONERNAS TILLÄMPNING AV PRINCIPERNA

2.1. Kommissionen

Under 2017 fortsatte Junckerkommissionen att genomföra sin stärkta agenda för bättre lagstiftning som genom förbättrad vägledning och nya möjligheter (inbegripet en nätportal för bättre lagstiftning²) för medborgare och berörda parter att lämna synpunkter ser till att hänsyn tas till subsidiaritet och proportionalitet i alla skeden av beslutsprocessen. Kommissionen har också arbetat med att utvärdera befintliga politiska ramar, varpå kommissionen presenterar lagstiftningsöversyner. I utvärderingsarbetet³ bedömer man även om befintliga politiska åtgärder fortfarande är ändamålsenliga och i vilken utsträckning de överensstämmer med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Kommissionens webbplats ”Hjälp oss – tyck till”⁴ och plattformen för lagstiftnings ändamålsenlighet och resultat (Refit) ger också allmänheten och berörda parter möjlighet att framföra synpunkter till kommissionen om eventuella onödiga bördor eller brister i samband med befintliga lagstiftningsåtgärder, till exempel om subsidiaritets- och proportionalitetsfrågor. Under 2017 lämnades 46 yttranden på plattformen för lagstiftnings ändamålsenlighet och resultat, inbegripet rekommendationer till kommissionen om hur man kan förenkla och minska regelbördorna i den befintliga EU-lagstiftningen. Kommissionen svarar på dessa framför allt genom att genomföra sitt arbetsprogram för 2018.

I juli 2017 antog kommissionen en reviderad uppsättning riktlinjer för bättre lagstiftning och den tillhörande ”verktygslådan”. Detta var för att se till att riktlinjerna och verktygslådan uppdaterades mot bakgrund av de praktiska erfarenheterna sedan paketet för bättre lagstiftning antogs i maj 2015. Kommission utökade också sin portal för bättre lagstiftning för att göra det lättare för medborgare att navigera på nätet.

¹ KOM(2018) 491 slutlig.

² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_sv

³ I kommissionens utvärderingar bedömer man systematiskt fem kriterier: ändamålsenlighet, effektivitet, samstämmighet, relevans och mervärde för EU.

⁴ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/simplification/consultation/contributions_sv.htm

Arbetsgruppen för subsidiaritet, proportionalitet och ”göra mindre men göra det effektivare”

Den 13 september 2017 tillkännagav Jean-Claude Juncker i sitt tal om tillståndet i unionen att han skulle tillsätta en högnivågrupp för subsidiaritet, proportionalitet och ”göra mindre men göra det effektivare”. Gruppens mål beskrevs i kommissionens arbetsprogram för 2018: *”På grundval av det arbete som kommissionen redan har utfört bör vi fortsätta att vara stora i de stora frågorna. Det betyder att vi inte reglerar alla aspekter av människors vardag. Vi måste allvarligt överväga att göra mindre men effektivare och lämna tillbaka befogenheter till medlemsstaterna när det är rimligt. Med utgångspunkt i arbetet i den arbetsgrupp som leds av Frans Timmermans [...] kommer kommissionen att lägga fram sina idéer om stärkt subsidiaritet och proportionalitet och bättre lagstiftning för att garantera att vi bara agerar när EU tillför ett mervärde.”* Jean-Claude Juncker inrättade arbetsgruppen den 14 november med verkan från och med den 1 januari 2018⁵. Arbetsgruppen överlämnade sin rapport till Jean-Claude Juncker den 10 juli 2018⁶. Ordförandena för Europaparlamentet, Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor (Cosac) och Regionkommittén uppmanades att nominera ledamöter, som skulle ha personliga mandat från sina institutioner, till arbetsgruppen. De nationella parlamenten (Cosac) och Regionkommittén lade därefter fram förslag på ledamöter till arbetsgruppen, medan Europaparlamentet valde att inte göra det.

Subsidiaritets- och proportionalitetsprövning

Enligt riktlinjerna för bättre lagstiftning och den tillhörande ”verktygslådan”⁷ ska kommissionen göra en subsidiaritetsprövning när man överväger ett nytt initiativ inom områden där unionen inte har exklusiv befogenhet och när man utvärderar en befintlig åtgärds relevans och europeiska mervärde. Kommissionen tar hänsyn till subsidiariteten när det gäller både lagstiftningsinitiativ och initiativ som inte rör lagstiftning. Prövningen har två mål: för det första att bedöma om en åtgärd på nationell, regional eller lokal nivå är tillräcklig för att uppnå det aktuella målet, för det andra att bedöma om en unionsåtgärd ger ett mervärde jämfört med en åtgärd på medlemsstatsnivå.

Enligt proportionalitetsprincipen får unionens åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen.⁸ Respekt för proportionalitetsprincipen handlar om att se till att tillvägagångssättet för och omfattningen av en politisk åtgärd motsvarar målet. Proportionaliteten bör tydligt anges i konsekvensbedömningarna⁹, utvärderingarna och kontrollerna av ändamålsenligheten¹⁰.

Konsekvensbedömningar

Under 2017 granskade nämnden för lagstiftningskontroll¹¹, som ser över kvaliteten i konsekvensbedömningar¹², 53 konsekvensbedömningar. Man bedömde att förbättringar behövde

⁵ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_sv

⁶ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-doing-less-more-efficiently_1.pdf

⁷ http://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_sv

⁸ Artikel 5.4 i fördraget om Europeiska unionen.

⁹ Vid konsekvensbedömningar är proportionalitet ett huvudkriterium som ska beaktas när de politiska alternativen jämförs.

¹⁰ För mer detaljerad information om riktlinjerna för bättre lagstiftning för subsidiaritets- och proportionalitetsprövningar, se årsrapporten 2016 om subsidiaritet och proportionalitet, punkt 2.1.

¹¹ Nämnden består av en ordförande (på generaldirektörsnivå) och sex heltidssysselsatta ledamöter, varav tre rekryterades utifrån. Alla nämndledamöter är oberoende och har personliga mandat som bygger på deras personliga sakkunskap. Nämnden ser över kvaliteten i konsekvensbedömningar, kontroller av ändamålsenligheten och större utvärderingar. Subsidiaritets- och proportionalitetsaspekter ingår också i kvalitetskontrollen.

göras i 12 av dessa när det gäller analysen av subsidiaritet och mervärde för EU. 30 yttranden innehöll kommentarer om proportionalitet och jämförde alternativ. Följande exempel visar hur nämnden bedömde subsidiariteten och proportionaliteten under 2017:

- I dess negativa yttrande om konsekvensbedömningen¹³ av förslaget om EU-samarbete inom utvärdering av medicinsk teknik, betonade nämnden för lagstiftningskontroll att ett av de politiska alternativen – permanent samarbete på EU-nivå för en fullständiga utvärdering av medicinsk teknik – innebar stora problem när det gäller genomförbarhet, subsidiaritet och proportionalitet. Rapporten reviderades och hänsyn togs till denna kommentar genom att direkt avfärda detta alternativ.
- I dess positiva yttrande med reservationer om konsekvensbedömningen¹⁴ av ett initiativ som ändrar ett direktiv om kombinerad transport, förklarade nämnden för lagstiftningskontroll att subsidiaritetsargumentet inte var tillräckligt utvecklat, framför allt när det gäller inbegripandet av strikt inhemska transporter. Den begärde ytterligare bevis på att nationella initiativ inte skulle vara tillräckliga för att lösa problemet och att verksamhetens omfattning skulle kräva ingripande på EU-nivå. Den reviderade konsekvensbedömningsrapporten innehöll fler argument för att illustrera problemets gränsoverskridande dimension, inklusive en motivering för att utöka stödåtgärderna till inhemska verksamheter.
- I det negativa yttrandet om konsekvensbedömningen¹⁵ om förslaget till en ram för det fria flödet av icke-personuppgifter i Europeiska unionen, fann nämnden för lagstiftningskontroll att rapporten inte framställde krav på EU-åtgärder och inte gjorde en lämplig bedömning av alternativens proportionalitet. Nämnden för lagstiftningskontroll lämnade ett andra negativt yttrande om den reviderade rapporten. Nämnden fann att rapporten framför allt misslyckades med att propagera för en ny rättighet för portabilitet av molntjänster. Initiativet antogs av kommissionskollegiet utan bestämmelserna om obligatorisk molntjänstportabilitet men planerar istället för självreglerande åtgärder.

Av dessa exempel framgår att nämnden för lagstiftningskontroll under 2017 bidrog till att förbättra analysen av förslagets förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och bidrog därmed med viktig information till kommissionens politiska beslutsprocess.

Utvärderingar och kontroller av ändamålsenligheten

Subsidiariteten och proportionaliteten var också avgörande för de efterhandsbedömningar och kontroller av ändamålsenligheten som bedömer om EU:s åtgärder ger de förväntade resultaten när det gäller effektivitet, ändamålsenlighet, samstämmighet, relevans och om det fortsätter att finnas ett europeiskt mervärde. Under 2017 offentliggjorde kommissionen 72 utvärderingar och kontroller av ändamålsenligheten (utvärderingar av större politikområden). Tre kontroller av ändamålsenligheten publicerades: en om EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och EU:s miljömärke, en om konsumentpolitik och en om rapporteringsskyldigheter på miljöområdet¹⁶.

Nämnden för lagstiftningskontroll granskade 17 större utvärderingar och kontroller av ändamålsenligheten under 2017. Av dessa rekommenderade nämnden förbättringar i kategorin

¹² Konsekvensbedömningar krävs när ett policyinitiativ förväntas få betydande ekonomiska, sociala eller miljömässiga effekter. De inbegriper en bedömning av problemet, möjliga politiska alternativ, de troliga effekterna av dessa och av hur de överensstämmer med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

¹³ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/com-2018-51_sv

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/com-2017-648_sv

¹⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposal-regulation-european-parliament-and-council-framework-free-flow-non-personal-data>

¹⁶ Refitplattformen: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform_sv

”relevans och mervärde för EU” i sju fall, inklusive Life-programmet¹⁷ (EU:s åtgärdsprogram för miljö och klimatpolitik) och allmän livsmedelslagstiftning¹⁸. Den bidrog således till att förbättra analysen av hur utvärderingar och kontroller av ändamålsenligheten tar hänsyn till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/publications/mid-term-evaluation-life-programme_sv

¹⁸ https://ec.europa.eu/food/safety/general_food_law/fitness_check_en

2.2. Uppföljning av motiverade yttranden från nationella parlament

Under 2017 mottog kommissionen 52 **motiverade yttranden**¹⁹ från nationella parlament beträffande subsidiaritetsprincipen²⁰. Detta var 20 procent färre än de 65 motiverade yttranden som inkom under 2016, vilket motsvarar ett lägre totalt antal yttranden under 2017²¹. Även andelen motiverade yttranden jämfört med det totala antalet yttranden som inkom under 2017 sjönk från 10,5 procent 2016 till 9 procent 2017.

Av de 52 motiverade yttranden som inkom under 2017 avsåg 24 yttranden fyra olika kommissionsförslag. Det förslag som gav upphov till flest motiverade yttranden var förslaget om den inre marknaden för el²², vilket ledde till 11 motiverade yttranden. Två lagstiftningsförslag i det så kallade tjänstepaketet²³ blev föremål för totalt nio motiverade yttranden och förslaget om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare blev föremål för fyra motiverade yttranden²⁴. Övriga förslag blev föremål för mellan ett och tre motiverade yttranden. Kommissionen mottog flest motiverade yttranden i de fall som beskrivs närmare i kapitel 3.

Minskningen av det totala antalet motiverade yttranden 2017 sammanföll med en liknande minskning av antalet motiverade yttranden per kammare. 19 av 41 kammare avgav motiverade yttranden under 2017 (jämfört med 26 under 2016). De motiverade yttrandena avgavs av Tjeckiens *Poslanecká sněmovna* (1), Spaniens *Cortes Generales* (2), Irlandska *Dáil and Seanad Éireann* (3)²⁵, Tysklands *Bundestag* (6), Tysklands *Bundesrat* (3), Frankrikes *Sénat* (7), Frankrikes *Assemblée nationale* (2), Italiens *Senato della Repubblica* (1), Ungerns *Országgyűlés* (2), Nederländernas *Eerste Kamer* (2), Nederländernas *Tweede Kamer* (2), Österrikes *Bundesrat* (6), Polens *Senat* (4), Polens *Sejm* (2), Rumäniens *Camera Deputaţilor* (1), Rumäniens *Senatul* (2), Sveriges Riksdag (4) och Storbritanniens *House of Commons* (2).

2.3. Europaparlamentet

Under 2017 mottog Europaparlamentet formellt 421 inlagor från nationella parlament enligt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna²⁶. 49 av dessa var motiverade yttranden medan de övriga 372 var bidrag (inlagor som inte handlar om frågor som rör efterlevnaden av subsidiaritetsprincipen). Jämförelsevis mottog Europaparlamentet 76 motiverade yttranden och 333 bidrag under 2016. De motiverade yttrandena är förhållandevis färre än bidragen, vilket pekar på att nationella parlament ser mekanismen för subsidiaritetskontroll som en extra konstruktiv möjlighet att uttrycka sina åsikter och betänkligheter. Alla inlagor från nationella parlament offentliggörs i Connect, Europaparlamentets databas för dokument från nationella parlament²⁷.

¹⁹ Denna siffra avser det totala antalet yttranden som inkom från parlamentskamrarna enligt protokoll nr 2 till fördragen. Motiverade yttranden som tillsammans avser mer än ett kommissionsdokument räknas därför endast som ett motiverat yttrande. Se bilagan till denna rapport för mer information.

²⁰ Se bilagan till denna rapport.

²¹ Kommissionen mottog 576 yttranden under 2017 jämfört med 613 under 2016.

²² Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om den inre marknaden för el (omarbetning) {COM(2016) 861 final}.

²³ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillämpningen av direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden, om fastställande av ett anmälningförfarande för tillståndsförfaranden och krav avseende tjänster, och om ändring av direktiv 2006/123/EG och förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden {COM(2016)821} och Europaparlamentets och rådets förslag till direktiv om proportionalitetsprövning före antagandet av ny reglering av yrken {COM(2016)822 final}

²⁴ Europaparlamentets och rådets förslag till direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare och om upphävande av rådets direktiv 2010/18/EU {COM(2017) 253 final}.

²⁵ *Dáil och Seanad Éireann* ingav ett gemensamt motiverat yttrande och antog vardera ett motiverat yttrande.

²⁶ Förfarandet för hur Europaparlamentet hanterar motiverade yttranden från nationella parlament beskrivs i årsrapporten 2016 om subsidiaritet och proportionalitet, punkt 2.3.

²⁷ <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/connect/welcome.html>

Enligt bilaga V till Europaparlamentets arbetsordning är det utskottet för rättsliga frågor som har det övergripande ansvaret för att säkerställa respekt för subsidiaritetsprincipen. Var sjätte månad utses en utskottsledamot som ständig föredragande för subsidiaritetsfrågor enligt ett rotationssystem bland de politiska grupperna. Mady Delvaux (S&D-gruppen, Luxemburg) var ständig föredragande under första halvåret 2017 och efterträddes av Laura Ferrara (EFDD-gruppen, Italien) under det andra halvåret. Föredraganden följer de motiverade yttranden som inkom och har möjlighet att ta upp frågor som har blivit föremål för motiverade yttranden till diskussion inom utskottet och för att göra eventuella rekommendationer till det utskott som ansvarar för ämnesområdet angående förslaget i fråga.

Utskottet för rättsliga frågor utarbetar också regelbundet betänkanden om kommissionens årsrapporter om subsidiaritet och proportionalitet. Mady Delvaux utsågs till föredragande för parlamentets initiativbetänkande om årsrapporterna 2015 och 2016 om subsidiaritet och proportionalitet. Parlamentet antog resolutionen om parlamentets initiativbetänkande beträffande årsrapporterna 2015 och 2016 om subsidiaritet och proportionalitet under plenarsammanträdet den 18 april 2018²⁸. Utskottet bidrar också till de halvårsrapporter som Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor vid Europeiska unionens parlament (Cosac) utarbetar om subsidiaritetsfrågor.

Utskottet för rättsliga frågor ansvarar för att säkerställa respekten för proportionalitetsprincipen, som utskottet beaktar när det fullgör sin uppgift att kontrollera den rättsliga grunden i olika förslag och utövar sitt ansvar för bättre lagstiftning.

Under året fortsatte dessutom Europaparlamentets utredningstjänst att hjälpa Europaparlamentet att ta hänsyn till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i sitt arbete genom att

- systematiskt granska subsidiaritets- och proportionalitetsaspekterna i kommissionens konsekvensbedömningar och uppmärksamma eventuella problem som påpekats i detta avseende, särskilt av de nationella parlamenten och Regionkommittén,
- se till att dessa principer respekteras fullt ut i Europaparlamentets eget arbete, till exempel när det genomför konsekvensbedömningar av sina egna ändringsförslag i sak eller när det analyserar mervärdet av parlamentets förslag till ny lagstiftning, på grundval av artikel 225 i EUF-fördraget, och kostnaden för uteblivna åtgärder på EU-nivå,
- granska subsidiaritets- och proportionalitetsaspekterna vid utarbetande av konsekvensbedömningar och samtidigt lyfta fram det europeiska mervärdet snarare än nationella utgifter eller åtgärder.

Under 2017 utarbetade Europaparlamentet 42 inledande utvärderingar av kommissionens konsekvensbedömningar, 2 konsekvensbedömningar av parlamentets ändringsförslag i sak, 11 efterhandsbedömningar och 5 rapporter om aktivt genomförande i samband med detta. Dessutom utarbetades tre rapporter om kostnaden för uteblivna EU-åtgärder, och två bedömningar gjordes av det europeiska mervärdet. Europaparlamentets utredningstjänst granskar dessutom genomförandet av och effektiviteten i befintlig EU-lagstiftning närhelst kommissionen i sitt årliga arbetsprogram meddelar att lagstiftningen kommer att ändras. Under 2017 gjordes ungefär 26 sådana utvärderingar av genomförandet.

²⁸ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0120+0+DOC+XML+V0//SV>

2.4. Europeiska unionens råd

Enligt artikel 4 i protokoll nr 2 till fördragen måste rådet översända alla utkast till rättsakter som kommer från en grupp medlemsstater, EU-domstolen, Europeiska centralbanken och Europeiska investeringsbanken till de nationella parlamenten. Kopplat till den ovannämnda skyldigheten och enligt artikel 6 i protokoll nr 2 åligger det rådet att skicka ett eventuellt yttrande från ett nationellt parlament om ett utkast till rättsakt från en grupp medlemsstater till de medlemsstater som lagt fram förslag. På samma sätt översänder rådet de nationella parlamentens yttranden om lagstiftningsförslag från EU-domstolen, Europeiska centralbanken och Europeiska investeringsbanken till den berörda institutionen.

Den 27 juli 2017 översände rådet en rekommendation till de nationella parlamenten, nämligen Europeiska centralbankens rekommendation till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av artikel 22 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.²⁹

Utöver plikterna i kraft av fördraget håller rådet också medlemsstaterna informerade om de nationella parlamentens yttranden om kommissionens lagstiftningsförslag. Under 2017 översände rådets sekretariat 38 motiverade yttranden som inkom inom ramen för protokoll nr 2 och 220 yttranden som utfärdats inom ramen för den politiska dialogen till delegationerna³⁰.

2.5. Regionkommittén³¹

2017 präglades av en omfattande diskussion om Europas framtid, under vilken Regionkommittén betonade betydelsen av en effektiv tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Inom ramen för det femte arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor övervakade kommittén tre initiativ från kommissionens arbetsprogram 2017 särskilt noggrant. Kommittén bedömde dessutom förenligheten med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna med avseende på alla de lagstiftningsförslag som Regionkommittén avgav yttranden över.

Under 2017 avgav Regionkommittén 15 yttranden om lagstiftningsförslag. Kommittén fann att de flesta respekterade subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. I två yttranden uttryckte kommittén en oro som var relevant sett till övervakningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

I yttrandet om tjänstepaketet påpekade man ”möjlig inblandning i nationella lagstiftningsförfaranden” och betonade att ”förslagen om e-tjänstekortet, anmälningsförfarandet och proportionalitetsprövningen kommer att leda till en ännu större administrativ börda”. I kommitténs yttrande om den europeiska pelaren för sociala rättigheter och diskussionsunderlaget om EU:s sociala dimension betonade man att den lokala och regionala dimensionen av politik på det sociala området bör tillmätas vederbörlig vikt.

Expertgruppen i subsidiaritetsfrågor rådfrågades om tre initiativ som en del av arbetsprogrammet för subsidiaritetsfrågor. När det gäller förslaget om finansiella regler för unionens allmänna budget ansåg experterna att de nya förslagen om finansiella instrument och villkor väsentligt påverkar stödmottagarna samt innehållet och förfarandet för genomförandet av policyn ute på

²⁹ 2017/0810 COD - CM 3730/17

³⁰ Det finns en diskrepans i det antal motiverade yttranden som registrerats hos Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Detta beror på att inte alla institutioner har mottagit samtliga motiverade yttranden eller att institutionerna räknar antalet mottagna motiverade yttranden på olika sätt. Rådets sekretariat får inte heller alltid alla yttranden från de nationella parlamenten.

³¹ En mer ingående beskrivning av aktiviteter som rör subsidiaritet ges i Regionkommitténs årliga subsidiaritetsrapport 2017. När den har antagits av Regionkommitténs presidium finns den tillgänglig på <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>.

fältet. De förvaltande myndigheterna på nationell och regional nivå hyste avsevärda betänkligheter om förslagen. I yttrandet påpekades att ingen konsekvensbedömning genomfördes och att en motivering för proportionalitet finns som styrker de presenterade uppgifterna. I yttrandet ifrågasätter kommittén ”dessutom kommissionens bedömning att lagstiftningsförslaget faller under unionens exklusiva behörighet med tanke på att förslagen om sektorsrättsakterna går utöver att anpassa texten till de nya finansiella regler som gäller för unionen”.

Det andra samrådet rörde paketet om ren energi för alla i EU. När det gäller styrningen av energiunionen betonade deltagarna att de föreslagna tidsramarna var för snäva, framför allt i federala länder där många intressenter är inblandade i genomförandet, och inte förenliga med den samordningsprocess som används i federala stater. I Regionkommitténs yttrande framhölls inte några betänkligheter om subsidiaritet utan om proportionalitet ”eftersom det föreslagna styrningssystemet är alltför komplext, alltför detaljerat och inför alltför strikta rapporteringsperioder. [Regionkommittén] skulle ha föredragit att styrningssystemet infördes genom ett direktiv i stället för förordning, vilket skulle öppna för ett verkligt deltagande av regionala myndigheter i federala stater”.

När det gäller förslagen om energieffektivitet och byggnaders prestanda, delade kommittén i sitt yttrande de åsikter som lades fram av samrådsdeltagarna och påpekade att den bestämda rättsliga grunden, artikel 194 i EUF-fördraget, inte täcker åtgärder för att bekämpa energifattigdom som borde sortera under artikel 151 i EUF-fördraget. Kommittén ”motsätter sig dock införandet av en smarthetsindikator genom en delegerad akt”. I yttrandet intygades båda förslagen överensstämma med proportionalitetsprincipen. I kommitténs yttrande om förnybara energikällor och den inre marknaden för el intygades förslaget överensstämma med subsidiaritetsprincipen och man påpekade behovet av ”en mer grundlig analys” för att bedöma förslagets överensstämmelse med proportionalitetsprincipen.

Avslutningsvis rådfrågades expertgruppen i subsidiaritetsfrågor om förslaget om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare. En del ståndpunkter inkom också från Regpex-plattformen – delnätet inom nätverket för övervakning av subsidiaritetsprincipen som är öppet för regionala parlament och myndigheter med lagstiftande befogenheter – som påpekar att de föreslagna åtgärderna inte är nödvändiga och att de befintliga nationella åtgärderna och arrangemangen är tillräckliga. I yttrandet intygades förslaget överensstämma med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. I yttrandet betonades dock att ”unionens åtgärder bör lämna så stort utrymme som möjligt för nationella beslut, eftersom det är vedertagen praxis att detta område regleras av arbetsmarknadens parter på både EU-nivå och nationell nivå”.

Användningen av Regpex – ett system för tidig varning för regionala myndigheter med lagstiftande befogenheter som erbjuder information och utbyte mellan regionala parlament och regeringar när de analyserar subsidiaritetsfrågan – ökade under 2017. Sammanlagt laddade Regpex-partner upp 66 bidrag på plattformen. Det österrikiska förbundsrådet, Niederösterreichs delstatsparlament, Emilia-Romagnas regionala lagstiftande församling och Thüringer delstatsparlament var bland de mest aktiva parterna.

Enligt protokoll nr 2 till fördragen bidrar regionala parlament till subsidiaritetsprövningen som genomförs av nationella parlament. Innan ett motiverat yttrande utfärdas om ett utkast till lagstiftningsakt ska varje nationellt parlament där så är lämpligt rådfråga regionala parlament med lagstiftande befogenheter³².

Ett större evenemang på subsidiaritetsområdet var den åttonde subsidiaritetskonferensen som anordnades gemensamt av Regionkommittén och det österrikiska förbundsrådet. Konferensen ägde rum i Wien den 4 december 2017 och lockade över 200 deltagare från olika nationella och

³² Mer information om de regionala parlamentens roll för subsidiaritetskontroll och deras bidrag till EU:s lagstiftningsarbete presenteras i årsrapporten om förbindelserna med de nationella parlamenten, avsnitt 3.

europiska institutioner, som företrädde samtliga relevanta förvaltningsnivåer³³. Som en del av de viktigaste slutsatserna påpekades att subsidiaritetsprincipens innebörd inte alltid tydligt klargjordes för medborgarna och att en större acceptans av politiken inte kan åstadkommas utan en korrekt tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

2.6. Europeiska unionens domstol

Under 2017 meddelade domstolen viktiga domar om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i vilka tribunalen och domstolen ansåg att unionslagstiftaren hade iakttagit de principerna.

I målet Tyskland mot kommissionen av den 3 april 2017³⁴ om lagligheten när det gäller kommissionens beslut (EU) 2015/2098 om undantagande från EU-finansiering av vissa betalningar som verkställts av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling³⁵, ansåg tribunalen att det inte har styrkts att kommissionen inkräktat på dess behörighetsområde enligt subsidiaritetsprincipen. Tribunalen betonade att ”om rollfördelningen mellan kommissionen och de tyska myndigheterna innebär att de sistnämnda har till uppgift att ta fram relevanta nationella regler som reglerar vilka utgifter som är stödberättigande [...] är det ändå så att kommissionen är skyldig att kontrollera om de tyska myndigheterna verkligen uppfyller sina skyldigheter på detta område, utan att detta ger kommissionen någon som helst befogenhet att kräva några särskilda regler i den nationella lagstiftningen om förfarandet för arrondering och förnyelse av byar”³⁶.

Målet Sotiropoulou m.fl. mot rådet av den 3 maj 2017³⁷ rörde en ansökan om ersättning enligt artikel 268 i EUF-fördraget för den skada som sökandena lidit på grund av den drastiska sänkningen av deras grundpensioner i Grekland. De angripna besluten³⁸ avser särskilt detaljerade åtgärder, strategier och ingrepp i socialförsäkringssystemet och pensionssystemet. Tribunalen ansåg att besluten riktade till en medlemsstat för att komma till rätta med situationen med ett alltför stort underskott varken överträder subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i FEU eller principen om tilldelade befogenheter. Dessa beslut antogs för att stärka budgetövervakningen och påbjöd medlemsstaten att vidta de åtgärder för att minska underskottet som anses nödvändiga för att komma till rätta med situationen med ett alltför stort underskott³⁹.

Målet Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank mot Europeiska centralbanken av den 16 maj 2017⁴⁰ rörde en talan om ogiltigförklaring enligt artikel 263 i EUF-fördraget, som ingavs av en tysk investerings- och utvecklingsbank, mot Europeiska centralbankens beslut om att klassificera den tyska banken som ”betydande”. Därför stod sökande under direkt tillsyn från Europeiska centralbanken inom ramen för den gemensamma tillsynsmekanismen. Sökande

³³ För mer information om resultaten av konferensen: <http://cor.europa.eu/en/news/Pages/Subsidiarity-conference-in-Vienna-EU-decisions-must-be-taken-closer-to-citizens.aspx>.

³⁴ Dom av den 3 april 2017, T-28/16, Tyskland mot kommissionen, EU:T:2017:242.

³⁵ Beslut (EU) 2015/2098 av den 13 november 2015 om undantagande från EU-finansiering av vissa betalningar som verkställts av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu)

³⁶ Ibid. punkt 110.

³⁷ Dom av den 3 maj 2017, T-531/14 Leïmonia Sotiropoulou m.fl. mot Europeiska unionens råd, EU:T:2017:297

³⁸ Besluten 2010/320/EU av den 8 juni 2010, 2010/486/EU av den 7 september 2010, 2011/57/EU av den 20 december 2010, 2011/257/EU av den 7 mars 2011, 2011/734/EU av den 12 juli 2011, 2011/791/EU av den 8 november 2011, 2012/211/EU av den 13 mars 2012 och 2013/6/EU av den 4 december 2012.

³⁹ Dom av den 3 maj 2017, T-531/14 Leïmonia Sotiropoulou m.fl. mot Europeiska unionens råd, EU:T:2017:297, punkt 73.

⁴⁰ Tribunalens dom av den 16 maj 2017, T-122/15 Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank mot Europeiska centralbanken, EU:T:2017:337.

argumenterade att den, med tanke på dess lågriskprofil, kunde stå under vederbörlig tillsyn av behöriga nationella myndigheter.

Tribunalen påminde om att subsidiaritetsprincipen inte gäller på områden som omfattas av unionens exklusiva behörighet⁴¹. I det avseendet fann tribunalen att Europeiska centralbanken hade exklusiv behörighet enligt förordning (EU) nr 1024/2013 (grundförordningen)⁴², vilket ledde till slutsatsen att subsidiaritetsprincipen saknade relevans⁴³.

I samma dom fann tribunalen också att proportionalitetsprincipen inte hade åsidosatts eftersom Europeiska centralbanken i sitt handlande inte gick utöver vad som var lämpligt för att uppnå de legitima mål som eftersträvas med lagstiftningen. Europeiska centralbanken beslöt att utöva direkt tillsyn enligt reglerna i förordning (EU) nr 1024/2013 eftersom det inte krävs att man i fall från fall visar att dess mål lika väl kan nås genom direkt tillsyn av nationella myndigheter.

Målet Republiken Slovakien och Ungern mot Europeiska unionens råd av den 6 september 2017⁴⁴ rör proportionaliteten i rådets beslut om en omplaceringsmekanism för medborgare från tredjeländer som olovligt reste in i Grekland och Italien under juli och augusti 2015.

Tribunalen påpekade att de angripna åtgärderna som antagits på området för Europeiska unionens gemensamma asylpolitik, förutsätter att det görs val av främst politisk karaktär och för vilka det måste göras komplexa bedömningar, vilka dessutom måste göras inom en kort tidsfrist för att snabbt och konkret hantera en ”nödsituation”, i den mening som avses i denna bestämmelse. Mot den bakgrunden bekräftade tribunalen att det angripna beslutet var ändamålsenligt och nödvändigt för att uppnå det mål som eftersträvas. ”Rådet kunde [...] med hänsyn till det utrymme för eget skön rådet förfogar över på detta område, anse att det fanns skäl att införa en tvingande omplacering av berörda personer med hänsyn till den nödsituation som rådde när beslutet antogs”⁴⁵. Den omständigheten att det föreligger sådana olika anpassningsmekanismer i det angripna beslutet visade dessutom att den omplaceringsmekanism som föreskrivs i det angripna beslutet i allmänhet gör det möjligt för medlemsstater att på ett proportionerligt sätt ta hänsyn till den särskilda situationen för varje enskild medlemsstat.

3. VIKTIGA ÄRENDEN DÄR IAKTTAGANDET AV SUBSIDIARITETS- OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA IFRÅGASATTS

3.1. Förslag som mottog flest motiverade yttranden under 2017

I detta kapitel presenteras de fyra individuella lagstiftningsförslag som mottog fler än fyra motiverade yttranden under 2017. I den mån de utgör en del av större paket beskrivs de mer utförligt i årsrapporten om förbindelserna med de nationella parlamenten.

- *Förslaget om den inre marknaden för el*

Den 30 november 2016 lade kommissionen fram ett paket om ren energi för alla i EU som syftar till att göra elmarknaden mer flexibel, minska koldioxidutsläppen och öka innovationen genom att tillhandahålla icke snedvridna marknadssignaler. Paketet består av åtta lagstiftningsförslag varav fyra rör elförsörjning. När det gäller förslaget till förordning om den inre marknaden för

⁴¹ Ibid. punkt 65.

⁴² Dom av den 16 maj 2017, T-122/15 Landes Kreditbank Baden-Württemberg – Förderbank mot Europeiska centralbanken, EU:T:2017:337, punkt 54.

⁴³ Ibid. punkt 65.

⁴⁴ Dom av den 6 september 2017, C-643/15 och C-647/15, Republiken Slovakien och Ungern mot Europeiska unionens råd, EU:C:2017:631.

⁴⁵ Punkt 246.

el⁴⁶ mottog kommissionen elva motiverade yttranden⁴⁷ med olika argument.⁴⁸ Vissa parlamentskamrar argumenterade att förslaget skulle inverka negativt på medlemsstaternas möjlighet att trygga elförsörjningen. En del var oroad över att ytterligare befogenheter flyttades till byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, medan andra oroad sig över att förslaget skulle påverka medlemsstaternas rätt att bestämma sin egen energimix. Slutligen var en del parlament kritiska mot förslagets bestämmelser om utformningen av elområden, det föreslagna inrättandet av regionala operativa centrum som ska handla i regionernas intresse, eller kommissionens befogenheter att anta delegerade akter.

I sina svar på de nationella parlamentens farhågor om subsidiariteten betonade kommissionen att förslagen i energipaketet fullt ut respekterar medlemsstaternas rättigheter och befogenheter enligt fördragen att bestämma sin egen energimix. Kommissionen argumenterade att de föreslagna ändringarna var nödvändiga för att nå målet för en integrerad europeisk elmarknad som legalt och praktiskt inte skulle kunna uppnås lika effektivt enbart på nationell nivå. Kommissionen förklarade också att erfarenheterna hade visat att isolerade nationella strategier orsakar förseningar i genomförandet av den inre energimarknaden, vilket leder till suboptimala och oförenliga lagstiftningsåtgärder, onödigt dubblering av ingripanden och förseningar när det gäller att åtgärda ineffektivitet på marknaden. När det gäller utformningen av elområden betonade kommissionen att väsentliga krav ställs på elområden i den nuvarande EU-lagstiftningen. När det gäller regionala operativa centrum betonade kommissionen behovet av att inrätta regionala enheter som handlar oberoende i en hel regions intresse för att undvika ineffektiva lösningar på grund av bristande överenskommelse mellan systemansvariga för överföringssystem.

- *Två förslag från servicepaketet*

Som en del av det så kallade servicepaketet innehållande ett meddelande och fyra lagstiftningsförslag, som lades fram den 10 januari 2017, vilket syftar till att utnyttja den inre marknads fulla potential, antog kommissionen (i) ett förslag till direktiv om fastställande av ett anmälningförfarande för tillståndsförfaranden och krav avseende tjänster⁴⁹, och (ii) ett förslag till direktiv för förbättrad anmälan av förslag till nationell lagstiftning om tjänster⁵⁰. Dessa ledde till sammanlagt nio motiverade yttranden⁵¹. Avsikten med förslaget om ett anmälningförfarande är att låta både europeiska myndigheter och medlemsstater framhålla betänkligheter om bristande överensstämmelse mellan EU-rätt och nationell rätt i ett tidigt skede av nationell lagstiftning. Förslaget om proportionalitetsbedömning av nationella regler om yrkesmässiga tjänster syftar till att se till att medlemsstater genomför en heltäckande och transparent proportionalitetsprövning innan man fastställer nationella regler om yrkesmässiga tjänster.

⁴⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om den inre marknaden för el (omarbetning) {COM(2016) 861 final}.

⁴⁷ Från Österrikes *Bundesrat*, Tjeckiens *Poslanecká sněmovna*, Tysklands *Bundesrat*, Tysklands *Bundestag*, Spaniens *Congreso de los Diputados*, Frankrikes *Sénat*, Ungerns *Országgyűlés*, Polens *Sejm*, Polens *Senat*, Rumäniens *Camera Deputaţilor* och Rumäniens *Senat*.

⁴⁸ Kommissionen mottog även tre yttranden inom ramen för den politiska dialogen, nämligen från Tjeckiens *Senat*, Danmarks *Folketing* och Portugals *Assembleia da República*.

⁴⁹ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillämpningen av direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden, om fastställande av ett anmälningförfarande för tillståndsförfaranden och krav avseende tjänster, och om ändring av direktiv 2006/123/EG och förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden {COM(2016)821}.

⁵⁰ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om proportionalitetsprövning före antagandet av ny reglering av yrken {COM(2016) 822 final}.

⁵¹ Av sammanlagt 14 motiverade yttranden som alla förslag i paketet tillsammans ledde till. Fyra yttranden inkom om COM (2016)821 från Frankrikes *Assemblée nationale*, Frankrikes *Sénat*, Tysklands *Bundestag* och Tysklands *Bundesrat*, och fem yttranden inkom om COM (2016)822 från Frankrikes *Assemblée nationale*, Frankrikes *Sénat*, Tysklands *Bundestag*, Tysklands *Bundesrat* och Österrikes *Bundesrat*.

När det gäller förslaget om ett anmälningförfarande framhöll nationella parlament betänkligheter om att det skulle ge kommissionen och andra medlemsstater rätten att ingripa i nationella lagstiftningsförfaranden, med perioder av stillastående som skulle kunna leda till betydande förseningar, och därför utgöra ett väsentligt intrång i nationell suveränitet. När det gäller förslaget om en proportionalitetsprövning argumenterade parlamenten att initiativet utgjorde ett nytt och onödigt hinder för nationell lagstiftning, att EU:s insatser för folkhälsa och turism bara skulle vara ett komplement till insatser på nationell nivå och att förslaget skulle leda till en harmoniseringsnivå som står strid med fördragets bestämmelser om hälsa, transport och turism.

I sina svar till de nationella parlamenten försvarade kommissionen sitt förslag för att upprätta ett balanserat och proportionellt anmälningförfarande, å ena handen med hänsyn till de särdrag som finns i tjänstesektorn och behovet av att införa ett effektivt verktyg för att säkerställa att EU-reglerna efterlevs och, å andra sidan kravet att respektera beslutsprocessen på nationell nivå. Kommission pekade på viktiga brister i det befintliga förfarandet, vilket betonades i dess konsekvensbedömning, och det faktum att 80 procent av de svarande i ett offentligt samråd, inklusive nästan tre fjärdedelar av alla offentliga myndigheter som deltog i samrådet, ansåg att det nuvarande anmälningförfarandet inte var tillfredsställande. När det gäller förslaget om en proportionalitetsprövning påminde kommissionen om att det bara samordnar hur medlemsstaterna ska bedöma om kraven som ska antas är i linje med proportionalitetsprincipen och föregriper på intet sätt resultatet av den nationella lagstiftningsprocessen. Förslaget ger dessutom medlemsstaterna stort utrymme för att integrera proportionalitetsprövningen i deras befintliga strukturer.

- *Balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare*

Detta förslag som antogs den 26 april 2017⁵² ingår i ett större åtgärds paket som syftar till att säkerställa att principen om jämställdhet mellan kvinnor och män tillämpas när det gäller möjligheter på arbetsmarknaden och behandling på arbetsplatsen. Förslaget fastställer nya eller högre miniminormer för att öka konvergensen mellan medlemsstater genom att bibehålla och utvidga befintliga rättigheter. Bland de viktigaste punkterna i förslaget ingår en förbättring av det befintliga systemet för föräldraledighet som gör det lättare för huvudförsörjare att ta ut ledighet genom att öka ersättningen, flexibiliteten och antalet icke-överlåtbara dagar. Förslaget syftar dessutom till att införa ledighet för vård av anhörig och pappaledighet samt rätten att begära flexibla arbetsformer för alla förvärvsarbetande föräldrar med barn upp till 12 år och anhörigvårdare med beroende anhöriga.

Kommissionen mottog fyra motiverade yttranden⁵³ som svar på förslaget, med olika argument.⁵⁴ En del av betänkligheterna rörde förslagets påstådda inskränkning av den nationella behörigheten och införande av flera detaljerade regler utan hänsyn till att det finns nationella systemlösningar som syftar till att nå samma mål. Vissa parlament argumenterade således att mervärdet för EU inte framgår tydligt.

I sina svar till de nationella parlamenten förklarade kommissionen att den nuvarande europeiska lagstiftningen redan omfattar bestämmelser om balans mellan arbete och privatliv på området för jämställdhet på arbetsmarknaden, vilket visar att det finns ett samförstånd om att åtgärder på EU-nivå är nödvändiga på detta område och i linje med subsidiaritetsprincipen. Kommissionen svarade också att det föreslagna direktivet respekterar etablerade nationella ordningar på området

⁵² COM(2017) 253 final

⁵³ Från Nederländernas *Eerste Kamer*, Nederländernas *Tweede Kamer*, Polens *Sejm* och Polens *Senat*.

⁵⁴ Kommissionen mottog också sex yttranden inom ramen för den politiska dialogen, nämligen från Tjeckiens *Czech Senat*, Danmarks *Folketing*, Italiens *Senato della Repubblica*, Portugals *Assembleia da República*, Rumäniens *Camera Deputaţilor* och Spaniens *Cortes Generales*.

för familjerelaterade ledigheter och flexibla arbetsformer, eftersom det endast fastställer miniminormer och således gör det möjligt för medlemsstater att bibehålla eller införa mer gynnsamma bestämmelser. Enligt kommissionens uppfattning var åtgärder på EU-nivå därför nödvändiga för att se till att tillräckliga framsteg kan åstadkommas i alla medlemsstater.

3.2. Förfaranden med gult kort och politikens resultat – när det gäller Europeiska åklagarmyndigheten

Under 2017 antog unionslagstiftaren för första gången ett lagstiftningsförslag för vilket ett ”förfarande med gult kort” hade aktiverats i enlighet med artikel 7.2 i protokoll nr 2 i fördragen.

Detta var förslaget till rådets förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten⁵⁵ som antagits av kommissionen den 17 juli 2013. Syftet med förslaget var att inrätta en europeisk åklagarmyndighet och ge den befogenhet att utreda och lagföra personer som begår brott som riktar sig mot EU:s ekonomiska intressen. Europeiska åklagarmyndigheten skulle vara ett EU-organ som består av ett centralt kontor och en decentraliserad struktur. Under 2013 mottog kommissionen 13 motiverade yttranden⁵⁶ från nationella parlament om förslaget, som motsvarade 18 av 56 möjliga röster dvs. en fjärdedel av de röster som tilldelats nationella parlament⁵⁷. Bland de betänkligheter som uttrycktes i de motiverade yttrandena, argumenterade kamrarna att kommissionen inte tillräckligt hade förklarat på vilket sätt förslaget respekterade subsidiaritetsprincipen, att de befintliga mekanismerna på plats i medlemsstaterna var tillräckliga och att inget mervärde av åtgärderna kunde påvisas. Parlamenten framhöll också betänkligheter när det gäller strukturen och omfattningen av myndighetens befogenheter.

Efter att ha bekräftat att förfarandet med gult kort enligt protokoll nr 2 hade aktiverats gjorde kommissionen en prövning av förslaget och utfärdade sedan ett meddelande den 27 november 2013⁵⁸ som noga analyserar de motiverade yttrandena vad gäller subsidiaritetsprincipen. Kommissionen ansåg framför allt att man i motiveringen och konsekvensbedömningen i tillräcklig omfattning förklarar varför åtgärder på nationell nivå inte når upp till politikens mål och varför åtgärder på EU-nivå däremot skulle göra det. På den grunden beslutade kommissionen att behålla förslaget.

Rådet antog en förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten den 12 oktober 2017⁵⁹. Förordningen antogs via förfarandet för fördjupat samarbete⁶⁰ av 16⁶¹ av 28 medlemsstater. Före den dag då förordningen trädde i kraft anslöt sig ytterligare sex medlemsstater till det fördjupade samarbetet. Fyra av de elva medlemsstaterna vars parlamentskamrar ingav motiverade yttranden har hittills inte beslutat att delta i det fördjupade samarbetet (Ungern, Irland, Sverige och Storbritannien). Sju medlemsstater vars

⁵⁵ COM(2013) 534 final.

⁵⁶ Från Cyperns *Vouli ton Antiprosopon* (2 röster), Tjeckiens *Senát* (1 röst), Frankrikes *Sénat* (1 röst), Ungerns *Országgyűlés* (2 röster), Irlands *Houses of the Oireachtas* (båda kamrarna – 2 röster), Maltas *Kamra tad-Deputati* (2 röster), Rumäniens *Camera Deputaţilor* (1 röst), Sloveniens *Državni zbor* (1 röst), Sveriges Riksdag (2 röster), Nederländska *Eerste Kamer* (1 röst), Nederländska *Tweede Kamer* (1 röst), Storbritanniens *House of Commons* (1 röst) och Storbritanniens *House of Lords* (1 röst).

⁵⁷ Varje nationellt parlament har två röster. Om ett nationellt parlament har två kammare tilldelas vardera kammaren en röst. Varje kammare har rätt att avge motiverade yttranden på egen hand. Enligt artikel 7.2 i protokoll nr 2 krävdes endast 14 röster för att aktivera ett förfarande med gult kort eftersom det aktuella förslaget antogs på området för frihet, säkerhet och rättvisa.

⁵⁸ KOM(2013) 851 slutlig.

⁵⁹ Rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, EUT L 283, 31.10.2017, s. 1. Europaparlamentet godkände det fördjupat samarbetet den 5.10.2017, jfr <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0384+0+DOC+XML+V0//SV>.

⁶⁰ Se artikel 20 i fördraget om Europeiska unionen och artiklarna 326 till 334 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

⁶¹ Belgien, Bulgarien, Cypern, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Tjeckien, Tyskland och Österrike.

parlamentskamrar ingav motiverade yttranden (Cypern, Frankrike, Malta, Nederländerna, Rumänien, Slovenien och Tjeckien) har anslutit sig till det fördjupade samarbetet. Förordningen som antogs av rådet skiljer sig från kommissionens ursprungliga förslag på ett antal väsentliga punkter, som delvis syftar till att avspegla de viktigaste invändningarna från nationella parlament och som därför beaktas i lagstiftningsprocessen. Utöver en europeisk chefsåklagare föreskriver förordningen nu att en europeisk åklagare från varje medlemsstat ska delta på den centrala nivån och utgöra Europeiska åklagarmyndighetens kollegium. På samma sätt har åklagarmyndigheten inte längre exklusiv utan delad befogenhet i fråga om de brott som fastställs i direktivet om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen⁶². Kommissionen kommer att noga följa den nyligen inrättade Europeiska åklagarmyndighetens utveckling, särskilt för att bedöma om den är helt effektiv för att skydda unionens finansiella intressen mot bedrägerier.

4. SLUTSATS

Som tidigare år var subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna fortfarande en central fråga i lagstiftningsdiskussionerna under 2017. Alla institutioner som är inblandade i det europeiska beslutsfattandet var aktiva för att säkerställa att dessa principer tillämpas och övervakas. Nationella parlament fortsatte att intensivt använda mekanismen för subsidiaritetskontroll, inge ett stort antal motiverade yttranden och även regionala parlament fortsatte att engagera sig i mekanismen för subsidiaritetskontroll i de frågor som var relevanta för dem. För kommissionen stod det fortsatta genomförandet av dess stärkta agenda för bättre lagstiftning i fokus liksom arbetet med att utvärdera befintliga politiska ramar innan man lägger fram lagstiftningsöversyner. Frågor som rör kontroll och övervakning av subsidiariteten stod också högt upp på Europaparlamentets respektive Regionkommitténs dagordning.

2017 var också det år då unionslagstiftaren för första gången antog ett lagstiftningsförslag för vilket ett ”förfarande med gult kort” hade aktiverats, nämligen förslaget till rådets förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten. Efter år av förhandlingar antogs slutligen förordningen via ett förfarande för fördjupat samarbete, som ur flera aspekter skiljer sig från kommissionens ursprungliga förslag men inte desto mindre inrättar den nya åklagarmyndigheten.

Institutioner på alla nivåer var också inblandade i diskussioner om hur man säkerställer och förbättrar tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Europaparlamentet diskuterade subsidiaritets- och proportionalitetsfrågor inom ramen för sina vanliga initiativbetänkanden. Kommissionen tog initiativ till en interinstitutionell diskussion genom att inrätta högnivågruppen för subsidiaritet, proportionalitet och ”göra mindre men göra det effektivare” under ledning av förste vice ordförande, som överlämnade sin rapport till Jean-Claude Juncker den 10 juli 2018. I slutrapporten⁶³ som ingavs till Jean-Claude Juncker den 10 juli 2018, gav arbetsgruppen förslag på förbättringar av de befintliga arrangemangen för att involvera nationella och regionala parlament samt regionala och lokala myndigheter i utarbetandet och genomförandet av unionslagstiftning, och pekade på förbättringar som skulle kräva en ändring av fördragen. I ett meddelande som antogs med denna rapport⁶⁴ beskriver kommissionen hur man från sin sida avser att följa upp arbetsgruppens rekommendationer mot bakgrund av kommissionens egen agenda för bättre lagstiftning och sitt fortsatta åtagande att vidta åtgärder på EU-nivå endast om det finns ett tydligt mervärde jämfört med åtgärder på nationell, regional eller lokal nivå.

⁶² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 av den 5 juli 2017 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (EUT L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁶³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-doing-less-more-efficiently_1.pdf

⁶⁴ COM(2018) 703.

Resultaten av arbetsgruppens arbete kommer att bidra till insatser för att i ännu högre grad förankra subsidiaritet och proportionalitet i huvudaktörernas arbetsprocesser.